

NARODNA IN
UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

10 ZAPOVEDI:

SPOZNAVAJ UMETNOST ! NE PROFANIRAJ JE !
POSVEČUJ NJENO POSLANSTVO !

POŠTENO, DA DOŠ LAHKO REHEL: MOJA LUMEREN JE ČISTA !
NE OVRHAJ UMETNOSTI !
NE PORNOCHEJ ! NE VODI P LAGRATION !
NE DELAJ KOMPROMISOV !

NE VODI P LAGRATION !
NE VODI P LAGRATION !
NE VODI P LAGRATION !
NE VODI P LAGRATION !

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

letnik 24, številka 4

april 2014

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana

Za knjižnico: Mateja Komel Snoj

Odgovorna urednica: Mojca Trtnik (e-pošta: mojca.trtnik@nuk.uni-lj.si)

Tehnični urednik: Jani Pečenko

Uredniški odbor: Tomaž Bešter, Janko Klasinc, Meta Kojc, Veronika Potočnik, Gorazd Vodeb, Damjana Vovk

Naslovnica: Kosovel na Križevniški, fotografija Jani Pečenko

Naklada: 400 izvodov

Tisk: COLLEGIUM GRAPHICUM d.o.o. Ljubljana

Naročila in odpovedi tiskane in elektronske oblike Knjižničarskih novic: knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si oz. tel. št. 01/2001-148

Naročnina za leto 2014: 50.00 EUR za tiskano obliko & 1 brezplačen dostop do elektronske oblike, 30.00 EUR za dostop do elektronske oblike

Spoštovane bralke, spoštovani bralci,

pred vami je nova številka *Knjižničarskih novic*, ki je tokrat nekoliko bolj tematsko obravnavana. V knjižnicah se zaposlujejo različni profili in diplomanti različnih strok, ki sodelujejo in soustvarjajo delovno klimo. V zadnjem času smo lahko sledili polemikam o tem kdo in pod kakšnimi pogoji se lahko zaposluje v knjižnicah. Ob tem se nemalokrat odpre tudi problematika neprimernega razlikovanja strokovnih delavcev v knjižnicah in njihovega napredovanja v strokovne nazive. Nekaj iztočnic o tej široki temi vam daje uvodni prispevek Maje Peteh in poročilo Komisije za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti.

V mesecu maju se je zgodil tudi Festival potujočih knjižnic. V Ajdovščini se je na strokovnem in družabnem srečanju zbralo vseh 13 potujočih knjižnic Slovenije, pridružili pa so se jim tudi hrvaški kolegi. Prve potujoče knjižnice so v Sloveniji odprli pred 40 leti. Odtlej letno prevozijo preko 100.000 kilometrov, dosežejo 76 odstotkov vseh prebivalcev Slovenije. O tem kako poteka dan potujočega knjižničarja in s kakšnimi dogodivščinami se srečuje na poti si lahko malo za res in malo za hec preberete v humorno obarvanem prispevku Ksenije Trs.

Veliko užitkov ob branju!

Mojca Trtnik,
odgovorna urednica

KAZALO

Bibliotekarji in zaposlovanje v knjižnicah	2
Komisija za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti. Poročilo o delu	4
Bralna značka v OŠ Dolenjske Toplice	8
Mesec april v šolski knjižnici Osnovne šole Prule	9
Na sončni strani Slovenije - literarni večer v MKI	10
Iz preteklosti v prihodnost. 40 let potujoče knjižnice Maribor	11
Opravičilo uredništva	17
Novosti v zbirki Informacijskega centra za bibliotekarstvo, NUK	18
Iz dnevnega tiska	19
Vabila	20

Bibliotekarji in zaposlovanje v knjižnicah

Gospodarska kriza, varčevanje, krčenje državnega proračuna so danes na vsakem koraku slišane »grožnje« vsem, ki želijo delati in zaslužiti za spodobno preživetje, kaj šele tistim, ki želijo delati v stroki, za katero so se izobraževali in ki jih veseli. Zavedamo se, da so knjižnice brez knjižničarjev le s knjigami in drugim gradivom založeni prostori. Knjižnice brez knjižničarjev se same ne znajo odpreti, ostanejo zaprte in ne izpolnjujejo svojega namena. Brez knjižničarjev ne morejo same izbrati, naročiti, strokovno obdelati gradiva in ga postaviti na polico. Same ne morejo usmerjati uporabnika. In še bi lahko naštevati.

V zadnjem času smo lahko (ponovno) brali predloge sprememb knjižničarske zakonodaje in odzive na način zaposlovanja v knjižnicah. Vsem debatam je enotna neustrezna uporaba izraza bibliotekar in nepoznavanje delovnih mest v knjižnicah. Ločiti moramo štiri pojme: izobrazba, strokovni naziv, habilitacijski naziv in delovno mesto. Vse te kategorije se lahko imenujejo bibliotekar, a je njihov pomen različen. V nadaljevanju podajamo opise pojmov, vezane na sedmo stopnjo izobrazbe.

Bibliotekar po izobrazbi

Ta definicija je najlažje razložljiva. Gre za vse osebe, ki so zaključile formalni študij bibliotekarstva na dodiplomskem ali podiplomskem nivoju.

Bibliotekar po strokovnem nazivu (bibliotekarski izpit)

Po Zakonu o knjižničarstvu (2001) se v javnih knjižnicah zaposluje strokovne delavce, ki morajo imeti predpisano vrsto in stopnjo izobrazbe ter opravljen bibliotekarski izpit. Z opravljenim bibliotekarskim izpitom oseba pridobi izobrazbi primeren strokovni naziv v knjižničarski stroki. Za strokovni naziv bibliotekar lahko zaprosi kandidat, če ima visokošolsko oziroma univerzitetno izobrazbo, diplomno prve ali druge bolonjske stopnje, znanstveni magistririj ali doktorat katerekoli smeri (Samoupravni sporazum o pridobivanju kvalifikacij bibliotekarske stroke, 1980 in Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti, 2009). Tekom aktivnega dela v stroki (razvoj matične knjižnice, izobraževanje, delo v strokovnem društvu, raziskovalna in publicistična dejavnost) lahko oseba napreduje v višje strokovne nazive v knjižnični dejavnosti. Na tem mestu velja omeniti še Pravilnik o izdaji dovoljenja za vzajemno katalogizacijo, ki omogoča začetek izobraževanja in pridobitev dovoljenja bodisi osebam, ki imajo univerzitetno izobrazbo bibliotekarske smeri (bibliotekar po izobrazbi), bodisi osebam, ki imajo univerzitetno izobrazbo druge smeri in opravljen bibliotekarski izpit (torej pridobljen strokovni naziv bibliotekar).

Bibliotekar po habilitacijskem nazivu (v visokošolskih knjižnicah)

V visokošolskih knjižnicah je pred uveljavitvijo Zakona o sistemu plač v javnem sektorju obstajala delitev

knjižničnih delavcev na nepedagoške in pedagoške (tj. habilitirane bibliotekarje skladno z merili posamezne univerze). Habilitacijski naziv je bil tudi finančno ovrednoten, a z uveljavitvijo Zakona o sistemu plač v javnem sektorju razvrednoten. Izvolitev v habilitacijski naziv je sicer še vedno mogoča, a ta naziv ni pogoj, niti ni finančno ovrednoten.

Bibliotekar na delovnem mestu

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju je leta 2007 uvedel »Katalog funkcij, delovnih mest in nazivov«. V Preglednici 1 prikazujemo delovna mesta bibliotekar (in knjižničar) iz omenjenega Kataloga, tj. izbor delovnih mest, ki jih lahko najdemo samo v knjižnicah. Nujno je dodati, da imajo zavodi možnost pri sistemizaciji izbirati tudi med ostalimi delovnimi mesti iz kataloga. Tako je npr. veliko visokošolskih knjižničarjev razporejenih na delovno mesto samostojnega strokovnega delavca ali visokošolskega strokovnega sodelavca. Dopolnimo še, da poimenovanje delovnega mesta ne pomeni tudi istovrstne izobrazbe; npr. delovno mesto bibliotekar ne pomeni, da ga lahko zasede diplomant bibliotekarstva ter tudi, da razvrstitev na delovno mesto v določen naziv še ne pomeni avtomatsko pridobitev strokovnega naziva. V Katalogu je določena stopnja izobrazbe, delovna organizacija pa ob sistemizaciji podrobneje določi pogoje za zasedbo dotičnega delovnega mesta.

Plačna skupina	Delovno mesto, stopnja izobrazbe in naziv	Plačni razred (min-max)
Poslovodni organi pri uporabnikih proračuna (B1)	Direktor regionalne knjižnice, VII/2 Direktor knjižnice, VII/2	46-51 40-48
Delovna mesta na področju kulture in informiranja (G2)	Bibliotekar, VII/1* - bibliotekar	28-33
	Bibliotekar, VII/1* - bibliotekarski referent	30-35
	Bibliotekar, VII/1* - višji bibliotekarski referent	31-36
	Bibliotekar, VII/1* - samostojni bibliotekarski referent	33-38
	Bibliotekar, VII/2* - bibliotekar	30-35
	Bibliotekar, VII/2* - samostojni bibliotekar	33-38
Delovna mesta na področju vzgoje, izobraževanja - predavatelji višjih strokovnih šol, srednješolski in osnovnošolski učitelji in drugi strokovni delavci (D2)	Bibliotekar, VII/2* - višji bibliotekar	35-40
	Bibliotekar, VII/2* - bibliotekarski specialist	38-43
	Vodja specialne knjižnice, VII/2	34-44
	Knjižničar, VII/1 ali VII/2** - knjižničar	30-35
Visokošolski učitelji in visokošolski sodelavci (D1)	Knjižničar, VII/1 ali VII/2** - knjižničar svetovalec	33-38
	Knjižničar, VII/1 ali VII/2** - knjižničar mentor	35-40
	Bibliotekar, VII/2*** - bibliotekar	30-35
Spremljajoča delovna mesta (velja za ves javni sektor) - strokovni delavci (J1)	Bibliotekar, VIII*** - bibliotekar z magistriranjem	32-37
	Bibliotekar, IX*** - bibliotekar z doktoratom	36-41
	Bibliotekar - informator, VII/2	34-44
	Bibliotekar, VII/2	30-40
	Bibliotekar, VII/2	32-42
	Vodja strokovne knjižnice, VII/2	32-42
	Vodja knjižnice, VII/2	32-37
	Knjižničar, VII/1	27-37
	Knjižničar, VII/2	30-40

Preglednica 1: Delovna mesta bibliotekar/knjižničar iz Kataloga funkcij, delovnih mest in nazivov (2014)

*Možnost napredovanja v nazive po Pravilniku o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/2009)

** Možnost napredovanja po Pravilniku o napredovanju zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive (Uradni list RS, št. 54/2002)

*** Možnost napredovanja z višjo izobrazbo.

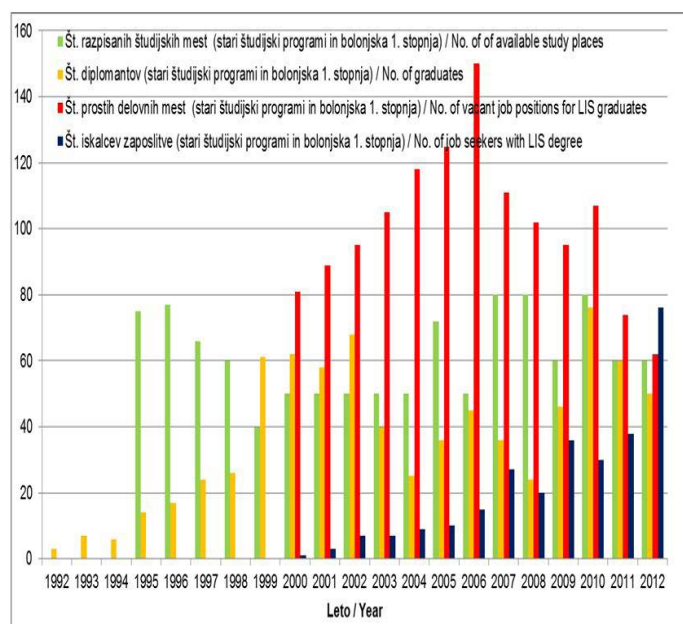
Kot je razvidno iz opomb pod Preglednico 1, so napredovanja v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti, za sedmo stopnjo izobrazbe, upoštevana (in posledično vrednotena) le pri razporeditvi na delovno mesto bibliotekar v skupini G. Napredovanje v strokovne nazive za zaposlene v knjižnicah, ki so razporejeni na druga delovna mesta, je tako postalo stvar časti in ugleda.

Napredovanje v nazive je drugače urejeno za šolske knjižničarje, razporejene na delovno mesto knjižničar v skupini D. Ti lahko po šolski zakonodaji napredujejo v nazive mentor, svetovalec in svetnik (po Pravilniku o napredovanju zaposlenih v vzgoji in izobraževanju v nazive, 2002). V tem primeru pogoj za zasedbo delovnega mesta ni bibliotekarski izpit, temveč strokovni izpit za področje vzgoje in izobraževanja.

Stanje na trgu dela (povzeto po Božič, 2013a, b)

V Sloveniji imamo preko 1.400 diplomantov bibliotekarstva, od katerih je okoli 466 zaposlenih v slovenskih splošnih, specialnih in visokošolskih knjižnicah. Sicer je v slovenskih knjižnicah zaposlenih več kot 1.800 delavcev, od tega skoraj 1.500 na strokovnih delovnih mestih (kjer je potreben strokovni naziv). Zanimariti ne smemo okoli 600 šolskih knjižničarjev. Večina delovnih mest (knjižnic) se nahaja v osrednjeslovenski regiji.

Število diplomantov bibliotekarstva, ki se soočajo s težavami pri iskanju zaposlitve, od leta 2006 neprestano narašča (2006: 15, 2012: 76), medtem ko število razpisov za prosta delovna mesta vztrajno upada (2006: 190, 2012: 76). Analiza oglasov je pokazala, da je bil v desetletnem obdobju največji delež razpisov v osrednjeslovenski regiji (kjer je tudi največ knjižnic). Največ razpisov je bilo v poletnih mesecih (predvsem na račun šolskih knjižnic, kjer je opazno zaposlovanje za obdobje šolskega leta).

Slika 1: Pregled študijskih mest za bibliotekarstvo, število diplomantov bibliotekarstva, število prostih delovnih mest in število iskalcev zaposlitve v obdobju 1992-2012

Zaključek

S tem prispevkom smo želeli, predvsem mlajšim kolegom, orisati kompleksnost današnjega položaja bibliotekarske izobrazbe, strokovnih nazivov s področja knjižnične dejavnosti, habilitacijskih nazivov in delovnih mest (plač) ter jih usmeriti k branju dodatnih (delno navedenih) virov. Trdimo tudi, da je nevrednotenje napredovanj eden izmed razlogov za nizko angažiranost kolegov na društveni, raziskovalni in publicistični dejavnosti.

Več v:

Božič, M. (2013a). Analiza oglasov za prosta delovna mesta, namenjena diplomantom bibliotekarstva v letih 2011 in 2012. V *Knjižničarski izzivi: vizija, strategija, taktika: 2003-2013-2023: zbornik referatov* (str. 257-268). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

Božič, M. (2013b). Pregled trendov zaposlovanja diplomantov bibliotekarstva v Sloveniji, v obdobju 2000-2012. *Knjižnica*, 57, 4, str. 33-46.

Katalog funkcij, delovnih mest in nazivov (17.01.2013). Pridobljeno 17. 5. 2014 s spletne strani http://www.mpju.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/DPJS/Katalog/urejen_katalog.17012013.pdf.

Neustrezna umestitev visokošolskih knjižničarjev v novem plačnem sistemu (ugotovitve, pripombe in predlogi) – dopis z dne 16. 2. 2009. Pridobljeno 17. 5. 2014 s spletne strani http://www.uni-lj.si/mma/dopis_za_placilni_sistem_vladi/2013071508544536/.

Univerza v Ljubljani – habilitacije. Pridobljeno 17. 5. 2014 s spletne strani http://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/organizacija_pravilniki_in_porocila/predpisi_statut_ul_in_pravilniki/2013071111373294/.

Maja Peteh,
Gozdarska knjižnica, knjižnica Gozdarskega
inštituta Slovenije & Oddelka za gozdarstvo in obnovljive
gozdne vire BF UL & Zavoda za gozdove Slovenije

Komisija za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti

Poročilo o delu v mandatnem obdobju od 23. 3. 2009 do 23. 3. 2014, 7. april 2014

Dne 23. 3. 2009 je ministrica, pristojna za kulturo, gospa Majda Širca, na podlagi 8. člena Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/2009) (v nadaljevanju: Pravilnik) imenovala Komisijo za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti (v nadaljevanju: Komisija) v sestavi: dr. Silva Novljan (predsednica), dr. Eva Kodrič-Dačić (namestnica), dr. Anja Dular (članica), Tatjana Gornik-Baraga (članica), Ivan Kanič (član). Za strokovno tajnico je imenovala mag. Špelo Razpotnik in za njeno namestnico Evo Pohar-Sušnik. Sej Komisije se je udeleževala tudi mag. Tatjana Likar - sekretarka na Ministrstvu za kulturo.

1. DELO KOMISIJE ZA PODELITVE NAZIVOV V KNJIŽNIČNI DEJAVNOSTI

Komisija je uresničevala 8. člen Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti, ko je obravnavala vloge za pridobitev nazivov in zanje pripravila obrazložena mnenja o izpolnjevanju pogojev za pridobitev strokovnih nazivov. V skladu s Pravilnikom o strokovnih komisijah je posredovala mnenja in priporočila za uveljavljanje Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti med knjižničarji in knjižnicami in predloge za dopolnitev določb Pravilnika.

Delo Komisije se je v tem prvem mandatnem obdobju po razveljavitvi prejšnjega Samoupravnega sporazuma o pridobivanju strokovnih kvalifikacij bibliotekarske stroke razširilo na vzpostavitev potrebnega aparata z vsemi temeljnimi dokumenti in obrazci za izvajanje določil Pravilnika, ki se je vzpostavil ob pomoči strokovnih tajnic in s sodelovanjem sekretarke mag. Tatjane Likar.

V obdobju od marca 2009 do marca 2014 je delo Komisije potekalo na sedemindvajsetih sejah. Člani Komisije so se sestajali:

- v prostorih Narodne in univerzitetne knjižnice (Turjaška 1, Leskoškova 12, Ljubljana) na osemnajstih sejah (dva set sestankov);
- v prostorih Ministrstva za kulturo (Maistrova 10, Ljubljana) na osmih sejah (deset sestankov);
- ena seja je bila korespondenčna.

Gradivo za seje so člani predhodno prejeli po elektronski pošti.

29. decembra 2011 je bil na pobudo in predloge Komisije sprejet Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (Uradni list RS št. 108/2011). Dokumente, navodila, odgovore na vprašanja je bilo potrebno prilagoditi novim spremembam in dopolnitvam.

Člani Komisije so v obdobju od marca 2009 do marca 2014 opravili naslednja dela:

- Za 648 vlog za imenovanje v strokovni naziv v knjižnični dejavnosti so napisali obrazložena strokovna mnenja.
- Pripravili so Poslovnik o delu komisije za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti (25. 5. 2009).
- Pripravili so Navodila za izvajanje ocenjevanja strokovne usposobljenosti v knjižnični dejavnosti in jih glede na spremembe in dopolnitve Pravilnika dopolnili in posodobili. Navodila so objavljena na spletnih straneh Ministrstva za kulturo.
- Pripravili so dokument Najpogostejša vprašanja in odgovori, ki je objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo.
- Dajali so pobude za potrebne obrazce, pripomočke za prijavo in vrednotenje vlog in sodelovali pri njihovem nastajanju, pobude za napredovanja, prevedbo strokovnih nazivov in izboljšanje Pravilnika so naslavljali tudi na pristojnega ministra za kulturo.

Delo strokovnih tajnic v obdobju od marca 2009 do marca 2014 zajema:

- pripravo predloga 27 vabil za seje Komisije in pripravo gradiva za seje Komisije,
- pripravo 27 zapisnikov sej Komisije,
- triažo 648 vlog (priprava vlog za nadaljnjo obdelavo, označevanje prilog, pregled potrdil ipd.),
- komunikacijo s kandidati glede dopolnitve vlog in pošiljanja ustreznih potrdil,
- pripravo 648 ocenjevalnih listov za člane Komisije,
- pripravo datoteke z mnenji članov Komisije za Ministrstvo za kulturo,
- priprava delnih, polletnih in končnih letnih poročil o delu Komisije,
- pomoč pri dopolnjevanju Navodil za izvajanje ocenjevanja strokovne usposobljenosti v knjižnični dejavnosti,
- pomoč pri pripravi Najpogostejših vprašanj in odgovorov in priporočil za izboljšanje listin v vlogah, kot npr. življenjepis, poročilo o razstavi,
- objava člankov v Knjižničarskih novicah o delu Komisije in letne statistike o dodeljenih strokovnih nazivih v knjižničarski stroki.

2. OBRAVNAVA VLOG

V ocenjevalnem obdobju trajanja prvega mandata Komisije (od marca 2009 do marca 2014) je Ministrstvo za kulturo prejelo 648 vlog za imenovanje v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti. Komisija je obravnavala in ocenila vse prispele vloge. Komisija je 17 (2,6 %) vlog za strokovni naziv ocenila negativno (bodisi kandidati niso izpolnjevali formalnih pogojev bodisi niso dosegli zadostnega števila točk glede na Merila, oziroma izkazali niso dejavnosti na več področjih delovanja).

TIP KNJIŽNICE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SKUPNO ŠT. KANDIDATOV (mar. 2009/mar. 2014)
Splošna knjižnica	225	125	46	55	49	3	503 kandidatov
Visokošolska knjižnica	11	11	4	21	3	0	50 kandidatov
Specialna knjižnica	6	5	4	11	4	1	31 kandidatov
Nacionalna knjižnica	17	6	7	15	9	7	61 kandidatov
Šolska knjižnica	0	0	0	1	0	0	1 kandidat
Druge organizacije	0	0	0	1	0	1	2 kandidata
SKUPAJ:	259	147	61	104	65	12	648 kandidatov

Tabela 1: Število kandidatov, ki so oddali vloge za imenovanje v strokovni naziv od marca 2009 do marca 2014, po tipu knjižnice

Največ vlog (503) so oddali kandidati, zaposleni v splošnih knjižnicah. 145 vlog so oddali kandidati iz drugih knjižnic: 61 kandidatov iz nacionalne knjižnice, 50 kandidatov iz visokošolske knjižnice, 31 kandidatov iz specialne knjižnice, 1 kandidat iz šolske knjižnice in 2 kandidata iz drugih organizacij s področja knjižnične dejavnosti.

STOPNJA IZOBRAZBE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SKUPNO ŠT. KANDIDATOV (mar. 2009/mar. 2014)
V.	58	26	4	16	16	1	121 kandidatov
VI.	47	19	5	10	5	4	90 kandidatov
VII/1	6	9	1	7	3	1	27 kandidatov
VII/2	129	81	40	55	38	4	347 kandidatov
VIII., spec.	17	11	9	13	3	1	54 kandidatov
IX.	2	1	2	3	0	1	9 kandidatov
SKUPAJ:	259	147	61	104	65	12	648 kandidatov

Tabela 2: Izobrazbena struktura kandidatov, ki so oddali vloge za imenovanje v strokovni naziv od marca 2009 do marca 2014

V ocenjevalnem obdobju prvega mandata Komisije je zaprosilo za strokovni naziv največ kandidatov z univerzitetno izobrazbo (stopnja VII/2), 53,55 %. Na drugem mestu so kandidati s V. stopnjo izobrazbe, 18,67 %. Sledijo jim kandidati s VI. stopnjo izobrazbe, 13,89 %, potem kandidati z magisterijem in specializacijo, 8,33 %, in 4,17 % kandidatov s VII/1 stopnjo izobrazbe. 1,39 % kandidatov je oddalo vlogo za najvišji strokovni naziv in ga tudi prejelo.

ST. IZOB.	PREDLAGANO IMENOVANJE V NAZIV	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SKUPAJ
V.	Knjižničarski referent	9	2	3	2	5	0	21
	Višji knjižničarski referent	19	13	0	5	5	1	43
	Samostojni knjižničarski referent	28	15	1	9	7	0	60
VI.	Bibliotekarski sodelavec	1	1	2	1	1	0	6
	Višji bibliotekarski sodelavec	7	4	0	2	0	0	13
	Samostojni bibliotekar, sodelavec	36	14	3	8	4	4	69
VII/1	Bibliotekarski referent	1	3	0	3	0	0	7
	Višji bibliotekarski referent	2	1	0	1	3	1	8
	Samostojni bibliotekarski referent	4	3	1	2	0	0	10
VII/2	Samostojni bibliotekar	19	15	12	20	11	1	78
	Višji bibliotekar	39	35	13	15	18	2	122
	Bibliotekarski specialist	70	30	16	15	8	0	138
VIII.	Bibliotekarski svetovalec	3	6	1	1	1	0	12
	Višji bibliotekarski svetovalec	2	2	3	4	0	1	12
	Nižji bibliotekarski svetnik	10	2	2	8	2	0	24
IX.	Bibliotekarski svetnik	1	0	0	2	0	0	3
	Bibliotekarski višji svetnik	1	1	2	0	0	1	5
SKUPAJ		252	147	58	98	65	11	631

Tabela 3: Prikaz števila predlaganih imenovanj v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti od 23. 3. 2009 do 19. 3. 2014

Pregled vlog, oddanih in obravnavanih do 19. 3. 2014, nas seznaja, da je bilo s strani Komisije podanih 631 obrazloženih mnenj o izpolnjevanju pogojev za pridobitev strokovnih nazivov. Ugotovimo lahko, da so, glede na strokovne nazive v knjižnični dejavnosti, kandidati največkrat zaprosili za strokovni naziv bibliotekarski specialist (138 kandidatov, 21,87%). 122 (19,33 %) kandidatov je zaprosilo za naziv višji bibliotekar. V prvem mandatnem obdobju je bilo predlaganih tudi 5 najvišjih nazivov – bibliotekarski višji svetnik. V vseh razredih je največ kandidatov z najvišjim nazivom znotraj izobrazbenega razreda.

3. RAZPRAVA IN PREDLOGI KOMISIJE

3.1 Veljavnost strokovnih nazivov

Osnovno delo Komisije, ocenjevanje vlog za nazive in pisanje obrazloženih predlogov za nazive, je potekalo vseskozi tekoče in večina kandidatov je pridobila želeni naziv z odločbo Ministrstva za kulturo. Odločbe niso bile izdane na predloge Komisije, pripravljene v oktobru leta 2013, zaradi določb 62. člena Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (ZIPRS1314-A). Komisija je posredovala mnenje ministru za kulturo, da zadrževanje izdajanja odločb za nazive pomeni neupoštevanje Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87, 2001, 39. člen) in Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73, 2003) v členih, ki govorijo o pridobivanju strokovnih nazivov, in sicer z utemeljitvijo, da se veljavni Pravilnik o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (Uradni list RS, št. 9/90 in 109/11) nanaša na imenovanje v strokovni naziv in ne na napredovanje zaposlenih v javnih knjižnicah v plačne razrede, zato se lahko imenovanja v nazive nadaljuje. Tako so člani Komisije Pravilnik obravnavali že od prvega sestanka naprej in v skladu s tem pripravljali predloge za imenovanje v nazive. Kandidata so obravnavali kot posameznika, ki zaprosi za določen strokovni naziv, da bi pridobil oceno strokovne uspešnosti svojega dela na področju knjižnične dejavnosti, s čimer bo okrepil svoj status v stroki in si povečal možnosti za uresničevanje svoje strokovne ustvarjalnosti ter tako več prispeval k ugledu knjižnice

oziroma knjižnične dejavnosti in bil, ne nazadnje, slej ko prej za svoje prizadevanje tudi drugače ustrezno nagrajen. Kandidati, ki so podali vloge, so iz različnih vrst knjižnic. Iz tistih, ki strokovne nazive upoštevajo tudi pri napredovanju v plačnem sistemu (npr. splošne knjižnice), kot tistih, ki strokovne delavce nagrajujejo na osnovi drugih pravilnikov (visokošolske knjižnice, specialne knjižnice). Med kandidati so celo upokojenci, ki naziva ne bodo uveljavljali za uvrstitev v višji plačni razred, vedo, da obstoječi Pravilnik ne zagotavlja napredovanja v plačnem sistemu, lahko pa k temu prispeva.

To so po Zakonu o knjižničarstvu strokovni delavci, ki v knjižnicah izvajajo strokovne naloge in naj bi bili sistemizirani na delovna mesta skupine G. V skladu s tem lahko napredujejo v plačne razrede glede na dosežen strokovni naziv v knjižnični dejavnosti, za katerega je pristojno Ministrstvo za kulturo, pridobijo pa ga na osnovi izpolnjevanja pogojev, določenih v Pravilniku o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti. Sistemiziranje strokovnih delavcev v druge razrede, v praksi prepoznan razred J, je Komisija ocenila kot neustrezno, ker se na ta način ne izkazuje strokovno znanje posameznika, ovira pa se tudi napredek stroke. Komisija meni, da knjižnice, ki stimulirajo zaposlene s sistemizacijo v razred J, znižujejo pomen stroke in strokovnih nazivov ter rušijo dogovorjeni sistem nagrajevanja. Dopuščanje take prakse postavlja pod vprašaj tudi smisel dela Komisije za podeljevanje nazivov v knjižnični dejavnosti.

Problem neprimerne razlikovanja strokovnih delavcev v javnih knjižnicah je (poleg upoštevanja in neupoštevanja strokovnih nazivov pri napredovanju v plačne razrede oziroma v nazive zaposlenih v posameznih vrstah knjižnic ter njihovega neustreznega sistemiziranja na delovna mesta) že od začetka uveljavitve Pravilnika prevedba nazivov, pridobljenih po Samoupravnem sporazumu o pridobivanju kvalifikacij bibliotekarske stroke, z ustreznimi poimenovanji po Pravilniku. Kljub večkrat podanemu predlogu Komisije za enako obravnavo uspešnosti strokovnega dela delavcev s pridobljenimi nazivi po Samoupravnem sporazumu, še zmeraj ostajata dve vrsti strokovnih delavcev v knjižnicah, tisti, ki pridobivajo nazive po Pravilniku, in drugi, ki jim Pravilnik ne omogoča prevedbe naziva iz Samoupravnega sporazuma in enake možnosti napredovanja z nazivi, ki so jih dobivali v času sprememb v izobraževalnem polju in polju dodeljevanja nazivov.

Zanikati njihovo strokovnost z nižjim ovrednotenjem njihovega znanja v primerjavi s pridobljenimi nazivi po novem pravilniku je strokovno in moralno sporno. Svoje znanje so izpričali na zahtevnostni ravni stroke v času dokazovanja svoje strokovnosti, ki je omogočala posodabljanje stroke in je dala temelj za permanentno izpopolnjevanje knjižničarjev in razvoj knjižnic. Njihovo delo in njegov prispevek k razvoju stroke so ocenjevali največji strokovnjaki, ki niso imeli samo najvišjih nazivov, ampak tudi ugleden strokovni status doma in v tujini. Več znanja tudi sedanji nazivi ne ponujajo.

Tako se ustvarja medgeneracijski spor, razvrednoti se delovanje prejšnjih generacij, ugled sodelavcev in, ne nazadnje, ugled stroke, ki ima edina med ostalimi strokami nižje ovrednotene nivoje nazivov. Zaposleni so te nazive pridobivali tudi pozno v svojih delovnih izkušnjah; zaradi slabše dostopnosti in razvitosti formalnega izobraževanja, zaradi dopolnilnega izobraževanja, ki ni bilo ovrednoteno, saj se je v prejšnjih nazivih vrednotilo predvsem rezultate dela, ne pa tudi udeležba na izobraževalnih oblikah, zaradi nespodbudnega okolja, ki ni spodbujalo delavcev k opravljanju strokovnih izpitov in jih ni prijavljalo za podelitev višjih nazivov ipd. Tako se jim v letih, ko svoje znanje bogatijo še z izkušnjami in nastopajo kot specialisti za posamezna področja dela, nižajo plače pred odhodom v pokoj. Upravičenost take prevedbe najbolj verodostojno poleg dokumentov potrjuje razvoj knjižnic, ki so ga v večini primerov sooblikovali knjižničarji po strokovni zahtevnosti dodeljenih nazivov po Samoupravnem sporazumu o pridobivanju strokovnih kvalifikacij bibliotekarske stroke. Po njem pa se je znanje stroke vselej preverjalo glede na razvojne potrebe časa in knjižničarstva v njem. Zato ponovno dokazovanje strokovne usposobljenosti za prevedbo naziva ni potrebno.

3.2 Vrednotenje vlog

Z raznolikostjo vlog in njim dodanih dokazil za pridobitev želenega naziva je Komisija sproti preizkušala tudi določbe Pravilnika. Že omenjenim nerešenim problemom veljavnosti strokovnih nazivov in problemom zahtevnosti Pravilnika, ki se je razrešil s sprejetimi dopolnitvami Pravilnika s povečanim številom obveznih poglavij iz Meril in številom točk za strokovne objave v višjih razredih nazivov, so se sproti razreševali problemi enake interpretacije določb in priprave vlog za nazive. Za naziv lahko zaprosijo strokovni delavci javnih knjižnic, ki imajo izobrazbo, določeno s Pravilnikom, bibliotekarski izpit, določeno praktično izkušnjo v javni knjižnični dejavnosti (1.2 člen Pravilnika, 2.5 člen ne govori o javnih zavodih!) in so v tem času opravljali strokovna dela, se funkcionalno izobraževali in dosegli določeno število točk iz poglavij Meril za zaproseni naziv, ki izkazujejo strokovno usposobljenost za opravljanje strokovnega dela na določeni zahtevnostni ravni.

Naziv je trajen in se formalno ne preverja. Komisija se zaveda, da imajo nazivi lahko praktično veljavnost znotraj napredovanja v plačne razrede, a tudi, da so referenca za pričakovano zahtevnost strokovnosti delavca in hkrati promotor knjižnice in knjižničarske stroke. Zato je Komisija pri vzpostavljanju aparata za delo Komisije sodelovala z Ministrstvom za kulturo, s Centrom za razvoj knjižnic (načini izvajanja nalog osrednjih območnih knjižnic, upoštevanje delovnih izkušenj na področju knjižnične dejavnosti, tudi pridobljenih v organizacijah, ki niso javni zavodi) in Bibliotekarskim centrom za izobraževanje (program za izobraževanje o pisanju in vrednotenju strokovnih sporočil) pri Narodni in univerzitetni knjižnici, da je dopolnila Pravilnik, Navodila, pripravila za pomoč obrazce in navodila za pripravo vlog.

Število vlog se je po letih pričakovano zmanjševalo, a bolj kot to Komisijo vznemirja nizko število vlog strokovnih delavcev iz visokošolskih in šolskih ter specialnih knjižnic, ki ga pripisuje tudi nizkemu vrednotenju stanovskega naziva med knjižničarji, katerih napredovanja usmerjajo institucije z lastnimi pravilniki. Tudi objava letnih poročil v Knjižničarskih novicah ni zadostna promocija, pri čemer njihovo branje zmanjšuje uporaba gesla, ki ga Narodna in univerzitetna knjižnica kljub več pobudam ne ukine.

3.3 Predlogi za izboljšave

Po mnenju Komisije se da Pravilnik še izboljšati in uveljaviti njegov pomen za strokovno vrednotenje knjižničarskega delavca vseh vrst knjižnic (tudi zasebnih) in celotne knjižničarske stroke. Za to navajamo predloge, ki bi lahko razrešili probleme veljavnosti in vrednotenja Pravilnika. Komisija jih je sprejela na svoji zadnji, 27. seji in jih daje v obravnavo in sprejem Nacionalnemu svetu za knjižnično dejavnost in ministrstvom, ki so podpisniki Pravilnika.

a) Uveljavljanje enakosti strokovnih nazivov:

Komisija za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti (v nadaljevanju: Komisija) ugotavlja, da kljub temu, da Ministrstvo za kulturo omogoča na osnovi 23. čl. Pravilnika o imenovanju v strokovne nazive v knjižnični dejavnosti (v nadaljevanju: Pravilnik) prevajanje večine pridobljenih kvalifikacij bibliotekarske stroke zaradi uvrstitve na ustrezno delovno mesto v skladu z Zakonom o sistemu plač v javnem sektorju za potrebe nagrajevanja, ostajajo nerešeni naslednji problemi pridobitve nazivov:

1. Delavci, ki so v skladu s 23. členom Pravilnika razporejeni na ustrezna delovna mesta oziroma nazive, morajo dobiti izkaz o strokovnem nazivu - odločbo o dodeljenem nazivu po Pravilniku.

2. Avtomatična pretvorba vključuje zgolj tiste, ki zasedajo knjižničarska delovna mesta navedena v skupini G Kataloga funkcij, delovnih mest in nazivov (v nadaljevanju: Katalog). Pomeni, da so brez ustreznega naziva vsi knjižničarski delavci, ki niso razvrščeni v skupino G, kar vključuje tudi vodje oziroma tiste, ki so na individualnih pogodbah. Komisija zato ugotavlja, da 23. čl. Pravilnika vključuje zgolj prevedbo strokovnih delavcev, ki so zaposleni na delovnih mestih v knjižnični dejavnosti in izhajajo iz skupine G v Katalogu. Urediti je potrebno prevedbo strokovnih kvalifikacij v strokovne nazive po Pravilniku za preostale strokovne delavce v knjižnični dejavnosti, kot so npr: vodilni delavci (vodje enot in vodje knjižnic), nezaposleni, samozaposleni, delavci, ki imajo sklenjeno delovno razmerje za delovno mesto iz drugih skupin Kataloga.

3. Komisija zato predlaga skrajšanje postopka pridobitve strokovnega naziva za vse delavce, ki so že pridobili strokovno kvalifikacijo po pravilih Samoupravnega sporazuma: Predlog: Kandidat predloži vlogo, ki ji priloži potrdilo o kvalifikaciji strokovnega naziva po Samoupravnem sporazumu. Na tej osnovi se kandidatu v skladu s 23. čl. Pravilnika izda odločba o strokovnem nazivu.

Dokazilo o strokovni kvalifikaciji po Samoupravnem sporazumu je dokaz o opravljenem bibliotekarskem izpitu, delovnih izkušnjah in strokovni usposobljenosti, na osnovi česar lahko Ministrstvo za kulturo izda odločbo.

Utemeljitev: S pridobitvijo dokazila o strokovni kvalifikaciji je že bila preverjena kandidatova strokovna usposobljenost. Predlagana prevedba naslednjih nazivov je v skladu s Pravilnikom in z dvema navodiloma Ministrstva za kulturo o prevedbi strokovnih nazivov in jo je mogoče uporabiti v primerih, ko ima kandidat tudi izobrazbo, ki jo za naziv predpisuje Pravilnik:

knjižničar - knjižničarski referent

knjižničarski referent - samostojni knjižničarski referent

višji knjižničar - bibliotekarski sodelavec

višji knjižničarski referent - samostojni bibliotekarski sodelavec

bibliotekar - samostojni bibliotekar

višji bibliotekar - bibliotekarski specialist

bibliotekar specialist - višji bibliotekarski svetovalec

višji bibliotekar specialist - nižji bibliotekarski svetnik bibliotekarski svetovalec - bibliotekarski višji svetnik

4. Predlagane prevedbe strokovnih kvalifikacij v nov sistem so v neskladju s Pravilnikom le v primeru, ko kandidat nima zahtevane izobrazbe. To so naslednje prevedbe:

Strokovna kvalifikacija po Samoupravnem sporazumu	Predlagani strokovni naziv po Pravilniku	Izpolnjevanje pogojev
bibliotekar specialist	višji bibliotekarski svetovalec	brez magisterija
višji bibliotekar specialist	nižji bibliotekarski svetnik	brez magisterija
bibliotekar svetovalec	bibliotekarski višji svetnik	brez doktorata

Komisija predlaga, da se kandidatom, ki so pridobili navedene kvalifikacije po Samoupravnem sporazumu, le-te prevedejo v strokovne nazive v skladu s 3. točko. Razlogi za to so naslednji:

1. To je enkratna uvrstitev. Kandidat bo moral za imenovanje v višje nazive izpolnjevati pogoje iz Pravilnika.

2. Formalni študij bibliotekarstva na visoki stopnji se je razvil pozno, še pozneje magistrski in doktorski študij. Zaposleni v knjižničarstvu so izpopolnjevali svoje znanje s specialističnimi nalogami in opravljanjem specialističnih izpitov, torej z izobraževanjem pod vodstvom mentorjev, po predhodnem preverjanju pogojev in odobritvi raziskovalne teme, ki je po trajanju (povprečno tri leta) in zahtevnosti dosegala nivo formalnega magisterija. Obratno pa je tudi Komisija za priznavanje kvalifikacij bibliotekarske stroke po Samoupravnem sporazumu o pridobivanju strokovnih kvalifikacij bibliotekarske stroke magistrsko nalogo s področja bibliotekarstva po presoji priznala kot opravljeno nalogo za opravljanje specialističnega izpita s področja bibliotekarstva.

3. Prav tako se je prepočasi posodobil Pravilnik o pridobivanju nazivov, ki se je po več letih priprav uveljavil šele leta 2009.

4. Število knjižničarskih delavcev, ki so pridobili najvišje strokovne kvalifikacije brez akademskih nazivov je zelo majhno. Po podatkih Komisije za priznavanje kvalifikacij bibliotekarske stroke je kvalifikacijo bibliotekarskega svetovalca (od leta 1998 do leta 2008) prejelo 11 strokovnih delavcev, od tega 7 brez doktorata, kvalifikacijo višjega bibliotekarja specialista (od leta 1993 do leta 2002) 6 kandidatov, od tega 3 brez magisterija oziroma doktorata in kvalifikacijo bibliotekar specialist (od leta 1996 do 2009) 23 kandidatov, od tega 8 brez magisterija. Ker je za najvišje kvalifikacije potrebna dolgoletna praksa (20 let za svetovalca), je veliko teh strokovnjakov že upokojenih.

b) Dopolnitev aktov

1. Dopolnitev Pravilnika:

- 2. člen, 5- »... pogoj za napredovanje ...«: Napredovanje zamenjati z »imenovanje«.

- 9. člen: »...namestnika članov«: Namestniki so nepotrebni, črtati ali pa jih spremeniti v »člane«.

2. Dopolnitev Navodil:

- Za ocenitev objav iz 18. člena Pravilnika se upoštevajo le objave, uvrščene v Poglavlje I Meril.

3. Dopolnitev Poslovnika:

- 13. člen: »... se obravnavajo po vrsti nazivov«. Črtati, praksa tega ne uveljavlja.

- 17. člen: Ni v skladu z 12. členom Pravilnika, ki določa 15 dnevni rok in obravnavo tudi nepopolne vloge.

- 18. člen: »... komisija seznani s poročilom ...«. Praksa je uveljavila zapisnik kot poročilo.

c) In še:

- Odločbo o nazivu naj spremlja »diploma« ob pridobitvi strokovnega naziva.

- Promocija strokovnih nazivov znotraj stroke in širše javnosti (npr. uporaba strokovnih nazivov v praksi, za zahteve za zasedbo določenih strokovnih mest, funkcij znotraj stroke), tudi s prosto dostopnimi Knjižničarskimi novicami.

- Priprava tolmačenja oblike in zahtevnosti ter tipologije strokovnih objav.

V prihodnosti lahko postane Pravilnik splošno veljaven akt za preverjanje razvoja strokovnih kompetenc strokovnih delavcev v knjižnični dejavnosti, javnih in zasebnih organizacij, in vsak pridobljeni naziv vsaka organizacija upošteva pri nagrajevanju delavca kot osnovni del kompetenc strokovnega delavca.

To bi bil prispevek k vzdrževanju strokovnosti dela knjižnic, možnost za primerjave ter razvoj stroke ter javni orientacijski element kakovosti storitev za pričakovanja uporabnikov.

Komisija za podelitve nazivov v knjižnični dejavnosti

Bralna značka v OŠ Dolenjske Toplice

V OŠ Dolenjske Toplice poteka sodelovanje za Župančičevo bralno značko že 46 let v okviru Zveze prijateljev mladine Slovenije. Tako množično branje oziroma sodelovanje učencev pri bralni znački je edinstven primer v Evropi. Tudi pri nas število učencev značkarjev narašča, saj je letos opravilo bralno značko kar 255 učencev od 288.

Standard za OŠ je, da bi osnovno – primarno bralno značko opravili vsi učenci. Kar 21 učencev pa imamo letos zlatih značkarjev; to pomeni, da so vseh 9 let uspešno opravili Župančičevo bralno značko in bodo v Kulturnem centru Janeza Trdine prejeli zlata bralna priznanja. Naj povem, da poleg bralne značke naši učenci tekmujejo tudi za Cankarjevo priznanje. Letos smo prejeli 38 bronastih in 1 srebrno in 1 zlato priznanje, Mega kviz je opravilo 9 učencev, predšolsko bralno značko Mavrično ribico wtrok vrtca Gumbek, eko bralna značka še ni končana, sodelujemo pa tudi v projektu bralna značka za odrasle v okviru Knjižnice Mirana Jarca. Vanjo smo vključeni vsi zaposleni in tudi tu število značkarjev narašča.

Marija Andrejčič,
organizatorica branja v OŠ Dolenjske Toplice
in v vrtcu Gumbek

Podelitev bralne značke na OŠ Dolenjske toplice

Mesec april v šolski knjižnici Osnovne šole Prule

Mesec april je poseben mesec, saj se tekom meseca obeležuje precej in raznolike dogodke povezane s pisano besedo. Vsako leto se z letnim delovnim načrtom šolske knjižnice določijo dejavnosti in dogodki, ki bodo potekali v okviru posameznih sklopov. Vse dogodke, razstave in dejavnosti predstavimo v šolskem časopisu ter na spletni strani šole. April je mesec, ki promovira branje, literaturo in kulturno na sploh. Če samo naštejemo datume, okrog katerih v knjižnici pripravimo dogodke in razstave: 2. april je mednarodni dan knjig za otroke, 20. april je dan slovenske knjige, 22. april je svetovni dan Zemlje in 23. april je svetovni dan knjige in avtorskih pravic.

V sodelovanju z učenci (knjižničarski krožek) smo pripravili tematske razstave v vitrinah pred in v knjižnici, ki so kar najbolj predstavile omenjene dneve. Pomembni so tudi pisatelji kot so Hans Christian Andersen, Marko Pohlin in Tone Seliškar, po katerem se je nekoč naša šola tudi imenovala, saj je na šoli tudi poučeval.

V mesecu aprilu, natančneje 2. aprila, se uradno zaključi vseslovensko gibanje bralna značka, ki se vsako leto začne 17. septembra (Dan zlate knjige). V knjižnici, ob tej priložnosti, po vnaprej določenem razporedu, za vsak razred posebej (od 1. do 6. razreda) pripravim literarni kviz, ki temelji na priporočilnem seznamu za posamezen razred. Učenci so povabljeni v knjižnico, kjer izvedo navodila, naloge ter se spopadejo z interaktivnim kvizom vprašanj. Za pravičen odgovor vrtijo virtualno kolo (od sreče pa je odvisno, koliko točk zavrtijo). Bistveno je, da zberejo več točk kot knjižničar.

Prireditve za 3. vzgojno-izobraževalno obdobje organiziramo skladno s koledarjem. Učenci, ki opravijo bralno značko, se za eno šolsko uro srečajo s povabljenim gostom. Posebno razstavo in pravljice smo namenili svetovnemu dnevu Zemlje. Z razstavo smo želeli opozoriti na pomen svežega zraka, pitne vode in čistega okolja. Medgeneracijsko so starejši brali mlajšim učencem knjige Čas brez vode, Ledena gora Luli, Mali Indijanček, Padajoči sneg, Pikapolonica na prašni cesti ter Zeleni otok in Sivi otok.

23. april pa smo obeležili z razstavo, kjer je bil del razstave namenjen strokovnim knjigam, drugi del zgodbam o knjigah. V knjižnico povabljeni učenci so si ogledali knjigo Čudovite leteče knjige gospoda Morrisa Lessmora in istoimensko, z oskarjem nagrajeno, risanko.

Vsako leto smo se z učenci 9. razredov udeležili tudi Slovenskih dnevov knjige na Kongresnem trgu v Ljubljani, ki jih organizira Društvo slovenskih pisateljev v aprilu. Učenci so sodelovali pri kvizu Lepo je biti bralec in si prigrali nagrade.

Sodelovanje na kvizu Lepo je biti bralec (Slovenski dnevi knjige)

Kolaž utrinkov iz razrednega tekmovanja na literarnem kvizu v šolski knjižnici

Letošnji mesec april smo na šoli zaključili z dnevom odprtih vrat, kjer so se predstavili učenci in njihovi učitelji skozi predstavitve predmetov, različnih interesov in znanja. Tudi v knjižnici smo pripravili bralna darila ter razstavo o zgodovini knjižnice.

Konec dneva pa je bil namenjen svečani otvoritvi Likovne galerije OŠ Prule s priložnostno razstavo najpomembnejših slovenskih likovnih umetnikov druge polovice 20. stoletja.

Gregor Škrlič,
Osnovna šola Prule, Ljubljana

Na sončni strani Slovenije – literarni večer v MKI

Ta teden smo v Mestni knjižnici Izola priredili zanimiv literarni večer s predstavitvijo knjige NA SONČNI STRANI SLOVENIJE, avtoric Mimi Podkrižnik in Mateje Gruden. Knjigo je izdala založba Buča v zbirki Vzoredna Slovenija, ima skoraj 200 strani in prinaša portrete 40 ustvarjalnih ljudi, ki delujejo na področju Slovenije, pa tudi v tujini. Mateja in Mimi, obe novinarki, se poznata že iz študentskih let, zato sta se pred dobrim letom dni tem lažje odločili, da uresničita idejo o knjigi, ki naj bo spodbuda k ustvarjalnemu delu, zdravilo proti črnogledosti v času krize in preseganju meja, ne nujno geografskih, pač pa tistih, ki si jih v umu postavljamo sami in jih zalivamo s strahom. Knjiga NA SONČNI STRANI SLOVENIJE je razdeljena na več poglavij, v njej pa so predstavljeni posamezniki različnih poklicev: od pisateljev, prevajalcev, učiteljev, raziskovalcev, računalničarjev, publicistov, oblikovalcev keramike, naravoslovcev, podjetnikov na področju kmetijskih in gostinskih dejavnosti. Med njimi ima častno mesto tudi naša Emilija Pavlič iz Kopra, upokojena kuharica, avtorica kuharskih knjig in voditeljica kuharskih delavnic, ki sta jo novinarki spoznali na sejmu domačih dobrot v Ljubljani in jo povabili k sodelovanju. Emilija Pavlič je s sproščenim nastopom, vedrino in humorjem še posebej obogatila naš literarni večer. Z vprašanji in komentarji so zavzeto sodelovali tudi poslušalci, tako da je bil večer kar živahen.

Utrinki z literarnega večera

Knjižničarke smo pripravile tudi izbor del tistih avtorjev, ki so prikazani v knjigi. Med njimi je na primer mlada avtorica Nataša Kramberger, ki se giblje in ustvarja na področju med Slovenijo, Nemčijo in Italijo, mladinska pisateljica in promotorka ekologije Alenka Žumbar Klopčič, snaha pokojnega Ježka, Tatjana Oblak Milčinski, pisateljica, ki je tudi uredila njegova dela, profesor in pesnik Miha Pintarič, specialist za francosko srednjeveško književnost in predavatelj, učitelj in mladinski pisatelj Aleš Sila, publicist in naravoslovec Ivan Esenko, prevajalka Simona Nagernik, če jih naštejemo le nekaj. Portretirali sta tudi Nevenko Bogataj, ki je doktorirala iz gozdarstva, deluje pa na Andragoškem centru Slovenije, kjer se trudi za promocijo in razvoj študijskih krožkov. Kot tako jo dobro poznamo tudi v naši knjižnici, kje študijske krožke organiziramo in izvajamo že dobri dve desetletji.

Med portrete sta avtorici uvrstili tudi poglavje z naslovom Botra. Čeprav sta pri pisanju tega besedila imeli v mislih prav določeno osebo, sta se odločili za skupen in anonimni naslov, saj je botrov in botric veliko, pomagajo pa lahko preko različnih društev, kot so Misijonsko središče Slovenije, Društvo za podporo Tibetu, Društvo za pomoč Zahodni Sahari, Društvo botrov otrok TWIMC in tako dalje.

Utrinki z literarnega večera

V burni debati, ki se je razvila, smo ugotavljali, kakšni smo pravzaprav Slovenci po duši in značaju, ali imamo iz preteklosti vzore drznega duha podjetništva, popotništva ali svetovljanstva. Tu bi omenila samo, da je že naš Martin Krpan vzor pogumnega podjetnika, ki se ne ustraši niti cesarja niti Brdavsca. Iz naših krajev so nam dobro znane Šavrinke, ki so vzele preživetje številnih družin v svoje roke in se peš ali z osličkom podale na poti po Istri in do Trsta – pripovedi o njih še danes živijo v ljudskem izročilu, pisatelj Marjan Tomšič pa jim je s knjigo Grenko morje postavil literarni spomenik. Znani so tudi Ribničani, ki so s suho robo na hrbtu prepotovali veliko krajev v nekdanji Avstro Ogrski, trgovali, spoznavali nove kraje in se z novimi znanji vračali domov. Na Dunaju so v istem času pekli kostonje slovenski kostonjarji. Od popotnikov in plodovitih pisateljev bi se lahko spomnili Celjanke Alme Maksimiljane Karlin, ki je v osmih letih prepotovala ves svet in pri tem marsikaj doživela – nekoč so jo hoteli ljudožerci celo skuhati, čeprav je bila tako suha, pa jim je pobegnila! Svoja doživetja je nato opisala v številnih knjigah, ki jih šele zdaj prevajamo v slovenščino. Med znanimi slovenskimi popotniki je bil tudi Fred Bahovec (rojen 1889), ki je živel na Aljaski, se preživiljal z lovom, ribolovom, delom na žagi, rejo kun zlati in pošgarsko službo, nazadnje je nabiral okrasne kamne za izdelovanje nakita, iskal zlato in redke fosile. Po njem se imenuje Bahovec Peak na otoku Baranof, kjer je preživel trideset let. Leta 1987 je izdal knjigo z naslovom Ljubljčan na Aljaski - spomini in lovske zgodbe. V svet so se že zgodaj podali tudi številni slovenski misijonarji, med najbolj znanimi sta v preteklosti na primer Ignacij Knoblehar in Irenej Baraga. O naših misijonarjih, ki so ljudi v domovini seznanjali z življenjem na tujem, je pisal etnolog dr. Zmago Šmitek v delu Klic daljnih svetov, ki si jo lahko sposodite v naši knjižnici.

Danes pa je vsemu svetu znan misijonar Pedro Opeka, ki tudi s pomočjo Slovencev pomaga več deset tisočim Malgašem. Ena od vasi, ki jo je zgradil na Madagaskarju, se prav zaradi naše pomoči imenuje Slovenska vas. Da so Slovenci vedno gojili medsebojno in sosedsko pomoč, lahko izvemo tudi iz pričevanj naših staršev in starih staršev, znanstveno pa se je tega lotila etnologinja dr. Marija Makarovič. O tem je napisala več člankov in knjigo Medsebojna pomoč na vasi na Slovenskem, postavila pa je tudi razstavo o tej temi. Danes pa politiki medsebojni pomoči rečejo siva ekonomija in jo hočejo obdavčiti.

Utrinki z literarnega večera

Ko bi se ozrli v ljudsko tradicijo rokodelstva, bi lahko tam našli tudi navdih za mnoga koristna dela, od šivanja, vezenja, tkanja in pletenja do izdelovanja lesenega pohištva, kovaštva in tako dalje. Tudi ročno izdelani turistični spominki bi bili mnogo lepši in bi bolje predstavljali našo deželo in naše ljudi kot poplava plastičnega kitajskega kiča. Ob tem je voditeljica večera Ksenija Orel omenila tudi množico nekvalitetnih prevodov cenjenih tujih knjig, od otroških do knjig za odrasle. Povedala je, da smo knjižnice tukaj v nezavidljivem položaju, ko na eni strani strežemo željam bralcev, po drugi pa se trudimo promovirati dobre knjige. Pri tem je poudarila pomen skupne bralne akcije vseh primorskih knjižnic Primorci beremo pri promoviranju slovenskih avtorjev. Avtoricama je obljubila, da bomo njuno knjigo dodali v seznam knjig Primorci beremo za prihodnje leto.

Kot vidimo, lahko tudi v naši preteklosti najdemo zglede podjetnosti, prav pa je, da sta se avtorici Mateja Gruden in Mimi Podkrižnik ozrli tudi po ljudeh, ki delujejo danes in so nam lahko navdih, da si upamo bolj polno zaživeti v sedanjem času in uresničiti svoje talente in sanje. Takega mnenja je bila tudi gospa Emilija Pavlič, ki je poudarila, kako pomembno se je srečati s takimi ljudmi in zapisati njihove zgodbe, dokler je še čas. Ker je knjiga tako polna svetlih zgledov menim, da bi bila odlično darilo vsem srednješolcem ob maturi in študentom ob diplomi.

Špela Pahor,
Mestna knjižnica Izola

IZ PRETEKLOSTI V PRIHODNOST 40 let potujoče knjižnice Maribor

Referat s pridihom dramatizacije

KSENIJA: Ko mi je kot majhni deklici prišla v roke prva knjiga, sem »padla« vanjo ter postala **nora na knjige!** Ko sem prestopila prag moje prve knjižnice v življenju, sem postala **nora na knjižnice**, in ko sem se v knjižnici zaposlila, sem ugotovila, da če hočeš biti **potujoči knjižničar**, moraš biti vsaj **malo nor!**

NOR na: Bregače, globače, ostre ovinke, bralce, knjige, minimalen delovni prostor, delo nad 40 stopinj, delo pod 0 stopinj....!

Skozi vsa leta mojega potujočništva ter raziskovanja o njem, sem prav tako spoznala, da se je tudi sam **začetek slovenskega potujočega knjižničarstva** začel **NORO ...**

Jože Antolič kot Lovro Stepišnik

JOŽE: Bogdaj, dober dan!

KSENIJA: Bogdaj, g. Stepišnik! Kam ga pa mahate? A lezete gor, v pohorske bregače, ali prihajate dol.

JOŽE: Zg. Ložnico sem obhobil, pri kmetih zamenjal nekaj knjig, ampak jih je premalo, tako da jih moram na hitro nekaj prepisati, da si povečam zalogo! Nasvidenje!

KSENIJA: Srečno g. Stepišnik, in obilo uspeha še nadalje! Pa, dobro letino želim!

No, in če ta ni **NOR**? Prepisuje knjige, da veča izposojevalni fond! In kako je predan svojemu delu! Gor in dol, navkreber in navzdol, s košem knjig na rami, samo da širi bralno kulturo! In to mlinar, samouk, ki nikoli ni obiskoval šole! Ustanovi Bukvarnico (1863 – Zg. Ložnica), ki postane prva Potujoča knjižnica na slovenskem in baje celo na Balkanu! Sledijo potujoče knjižnice v obliki lesenih potujočih kovčkov, ki jih potujoči knjižničarji na razne načine dostavljajo do bralcev.

Jože Antolič kot Simon Petrovič, prvi potujoči knjižničar na Ptuj

Peš, z javnimi sredstvi, s kolesom, kar je našim ptujskim kolegom zelo znano, saj njihov prvi potujoči knjižničar, Simon Petrovič, to počne poleti in pozimi – če to ni **NORO...**!

Poln koš knjig, dolgotrajno pešačenje, kufri gor in dol – vse to sčasoma pusti posledice: boleč križ in sklepi terjajo svoje! Seveda je tu še čas, ki spreminja svet in nas! Slovensko potujočništvo se posodobi, začne se kotaliti s časom, pojavijo se prvi bibliobusi! Koper je že lani povedal svoje, Ljubljana malo prej, sedaj pa bomo povedali svoje še mi, Mariborčani!

Akcija za nabavo prvega bibliobusa se začne leta 1972, ideja o njem, pa se rodi že kar nekaj let prej, saj kolekcije knjižničnega gradiva niso več dovolj, da bi pokrile potrebe po le-tem med prebivalstvom! Predvsem ljudje v oddaljenih krajih, ki imajo predaleč do stacionarne knjižnice, čutijo pomanjkanje kulturnega dogajanja, kakor tudi pomanjkanje knjižničnega gradiva! Na tem področju so najbolj prikrajšani kmetje, gospodinje in delavci, kar se v poznejših letih, pri obisku in izposoji gradiva na bibliobusu, tudi potrdi!

Prvi bibliobus 1974 - 1985

In tu je, aleluja- leto gospodovo 1974, natančneje 13. november, ko takratni ravnatelj Mariborske knjižnice, prof. Ignac Kamenik, preda prvi bibliobus prvi ekipi, ki jo sestavljata voznik Tone Stipič ter knjižničar Ernest Vodopivec, ki ga kasneje zamenja ter polepša ekipo, knjižničarka Anica Siranko. Zeleni bibliobus začne nabirati kilometre po Dravskem polju, okoliških krajih Maribora, Lenarta, Slovenske Bistrice ter za kratek čas- občine Radlje .

Mojca kot Kurbusova Hanika - kmetica

HANIKA: »Dober den!«

KSENIJA: »Dober dan, gospa! Kam pa tako naglo...?«

HANIKA: »Eh, kaj bom jaz gospa, saj pa vidite, da sen kar z njive, pa da mam motiko na rami, pa škorne na nogah... Jaz poznam samo njivo, kuhno pa štaló! Pa kakšo gasilsko veselico...!«

KSENIJA: »Preberete tudi kaj, kašen časopis, kakšno knjigo?«

HANIKA: »O, to pa ja, to pa ja! Kmečki glas prav pride! Knjige mam pa itak rada! Takšne, kmečke, od Mohorjeve založbe! Vam povem, mi kmeti, pa penzionisti smo hudo zadovoljni s totim avtobusom! Zato pa se mi zaj tak mudi, ko je pa v ves prišo avtobus, na katerem talajo knjige! Nimam niti časa, da bi se preoblekla! Srečno te!«

KSENIJA: »Srečno ga. Fanika in dobro izbiri želim!«

Tako naš prvi bibliobus s svojim knjižnim bogastvom kar 11 let razveseljuje predvsem gospodinje, delavce, pionirje, študente..., in glej ga zlomka, čas zahteva svoje in bibliobus mrkne! Na veliko žalost bralcev in knjižničarjev on – mrkne! In kaj se zgodi? Kaj drugega kot ponovni mrk, tokrat finančni, ki poskrbi, da drugi bibliobus krene na pot šele leto in pol kasneje.

Drugi bibliobus 1987 - 1998

HANIKA: Opet mam puni firtih knjig. Kak sem vesela! Gnes sem si še vzela Ašiča. Si tu pa tam kakšni obkladek naredim! Pa še nekaj o vrti, stalno pride prav! Zaj pa hitro za šporhet, če ne, bo naš jezen!

KSENIJA: Takšno veselje se nadaljuje od 13. aprila 1987, z dvema postajališčema več (v občini Lenart). Število članov, obisk ter izposoja strmo rastejo, zato začne bibliobus v letu 1990 voziti v dveh izmenah, z dvema ekipama na 49 postajališč, med njimi tudi v tovarni Zlatorog ter Impol!

Jože Antolič kot delavec Impola

JOŽE: »Dober dan! Sem mojster Sernad, tu z Impola in sem malo prišlo pošpegat k vam! Vsi vas hvalijo, pa še mene zanima ali imate mogoče knjigo » Mojster za vse!« Pa še kakšni lovski priročnik! Mogoče lov na divje svinje! Jih šicam, pa šicam, pa do zaj še niso nobene trofo! Kaj mi predlagate?«

KSENIJA: Gospod Sernad, dobrodošli na bibliobusu! Kar se tiče tehničnih zadev je precej literature! Priročnika: » Kako se divji prašič sam ustrelil!« pa še žal nimamo! Upam, da ga bo kdo v kratkem napisal, da vam bomo lahko v pomoč! Se vidimo naslednjič?! Lepo bodite in srečno!«

KSENIJA: Šest let kasneje začnemo še obiskovati VDC POLŽ, kjer so zaposleni odrasli ljudje s posebnimi potrebami! Komaj čakajo, da se vsak prvi petek v mesecu pripeljemo. Zelo so navezani na nas in zahtevajo maksimalno pozornost vsakega od nas!

Obisk bibliobusa v VDC POLŽ

Porast obiska in izposoje se odraža tudi z obiski šol in vrtcev. Sodelovanje z njimi se še okrepi z bibliopedagoškimi uricami, pravljicami in vzajemnim sodelovanjem z vzgojitelji in učitelji, predvsem tistimi,

ki imajo sami radi knjige in jim ni vseeno za bralno pismenost naših nadebudnežev!

Bibliobus v povezovanju s šolami in vrtci

(Vmes pride ga. Katica, ki je zelo osamljena in potrebuje pogovor)

KSENIJA: »Dober dan ga. Katica! Kaj ste tako žalostni?«

KATICA: »Čisto sama sem doma in sem vas prišla malo obiskat!«

KSENIJA: »Lepo, da ste nas prišli obiskat! Vam lahko kako pomagam?«

KATICA: »Ne danes ne! Sem pa vam prinesla en mali kolaček, pa eno klobasico! Če ste pa vedno tako prijazni!«

KSENIJA: »Joj, gospa, res hvala, ampak je preveč in po pravilniku ne smemo...tu smo zato, da vam pomagamo pri izbiri literature!«

KATICA: »Pol bom pa tak naredila (vzame nož, nareže kruh in klobaso)! Po pravilniku pa menda lahko malicate! Jaz sedaj grem, bi pa prosila, da mi do naslednjič pripravite knjige o visokem pritisku! Vsak, ki ima pet minut časa, mi ga že dvigne! Se vidiva čez 14 dni!«

KSENIJA (zbranim): » Se opravičujem, sedaj imam pol ure malice (začnem jest), ali pa tudi ne!«

Katica reže kruh

(Pride Simona kot »ravnateljica Zorica«)

ZORICA: »Dober dan! Zorica Veselko, ravnateljica te šole! Veste, sem prišla malce pogledat, kaj sploh ponujate, in če ima sploh smisel, da naši učenci zamujajo pouk, ko pridejo k vam, glede na to, da šolska knjižnica vseeno ni tako slabo založena! Pa tudi jaz nisem z vsako knjigo zadovoljna! Berem takšne na višjem nivoju, veste! Imeti morajo vsebino, da se ti krepki samopodoba!«

KSENIJA: »Spoštovana ga. ravnateljica, ne dvomim, da je vaša šolska knjižnica dobro založena, vendar vam moram povedati, da mi poleg izposoje gradiva, tudi svetujemo pri izbiri literature, predvsem mladim bralcem! Kar se pa vaše izbire knjig tiče, me veseli, da imate takšen prefinjen okus, in sem globoko prepričana, da boste pri nas našli nekaj za dušo in srce!«

ZORICA: »Aha, a da je tako! Sicer pa vidim, da imate res založen ta vaš avtobus!«

KSENIJA: »Bibliobus!«

ZORICA: »Kako? Aha, bibliobus! Tudi zame, vidim da bi se kaj našlo! Moram reči, da ste me kar navdušili! Sem se odločila, da bom kar danes razposlala okrožnico po razredih, za obisk na tem avtobusu!«

KSENIJA: »Bibliobusu!«

ZORICA: »Kako? Aha, bibliobus! Kako ste že rekli, da prihajate? Bomo naredili seznam po razredih...!«

KSENIJA: »Prihajamo vsakih 14 dni ob isti uri v isti kraj! Če dovolite, vam predlagam, da prihajajo razred za razredom vsakih 10 minut! Dobrodošli, veseli bomo vsakega vašega obiska! Prav tako obiska vseh vaših učencev!«

Vmes že pride »študentka« Mojca in si ogleduje

KSENIJA: »Dober dan želim! Kako lahko pomagam!«

MOJCA: »Najprej me zanima, ali se da pri vas dobiti kaj študijskega gradiva, pripravljam se na diplomu z naslovom, Ekonomski vidik kakovosti semena govedu v Sloveniji!«

KSENIJA: »Seveda! Gradivo lahko najdete tukaj, ali pa vam ga pripravimo ob naslednjem vašem obisku!«

Če ste že včlanjeni v kateri od naših enot, potem ta izkaznica velja tudi pri nas! Tiste knjige, ki si jih izposodite pri nas, vrnete kjerkoli na bibliobusu! Kar se tiče literature za vašo diplomsko nalogo, le-te ni veliko, ampak bo šlo! Poiskali jo bomo v našem depozitu!

Če bo premalo, bomo pogledali ali je na razpolago v ostalih enotah Mariborske knjižnice! Seveda se lahko dogovorimo za medknjižnično izposajo iz ostalih slovenskih knjižnic! Če dovolite, vam predlagam, da se mogoče obrnete tudi na VURS, saj razpolagajo s podatki o najbolj kvalitetnih bikih v Sloveniji!

Najprej me pa zanima ali ste že včlanjeni v kateri enoti naše knjižnice?«

MOJCA: »Sem včlanjena v knjižnici Rotovž. Zanima me, kdaj prihajate v naš kraj, kako dolgo je lahko gradivo doma...!«

KSENIJA: »Če ste včlanjeni v osrednji knjižnici Rotovž, potem ta izkaznica velja tudi v vseh naših enotah, tudi pri nas! Prihajamo pa vsakih 14 dni, kar je tudi razvidno na našem urniku, ki ga boste dobili ob odhodu!«

KSENIJA: Čas teče, nič ne reče, pokaže pa! Na knjižničarjih gube, na bibliobusu pa rjo, kašljajoč motor, saj veste, kako to gre. Nič ne pomaga, njegov čas se izteka! Hudo nam je! Ko pa ga imamo tako radi! Tudi tega! Tako kot na prvega! Prav noro smo navezani nanj, slovo je res težko..., dokler ne zagledamo novega, lepega, noro dobrega, fantastičnega znotraj in zunaj in spet smo prav noro zatreskani vanj, prav tako kot ravnateljica Mariborske knjižnice, Dragica Turjak!

Na poti na Nizozemsko

Zato se lepe jesenske noči leta 2001 odpravimo z njim na 1250 km dolgo pot, naravnost do Nizozemske, kjer poteka srečanje evropskih bibliobusov, hkrati pa tudi tekmovanje za oh in ah evropski bibliobus!

22 bibliobusov, dodelanih, okrašenih, s tehnično opremo, da dol padeš, konkurenca je velika. Moramo dati vse od sebe!

(Pridejo Mojca, Jože, Milka in nizozemska žirantka Simona. Zraven prinesejo piknik košaro s potico, buteljko, kruhom, klobaso!)

KSENIJA: In tudi damo, z vsemi dobrotami, kar jih imamo! S pomočjo kolegov iz MS, Kopra, LJ, ter Sl. Bistrice.

Simona Ornik kot nizozemska žirantka

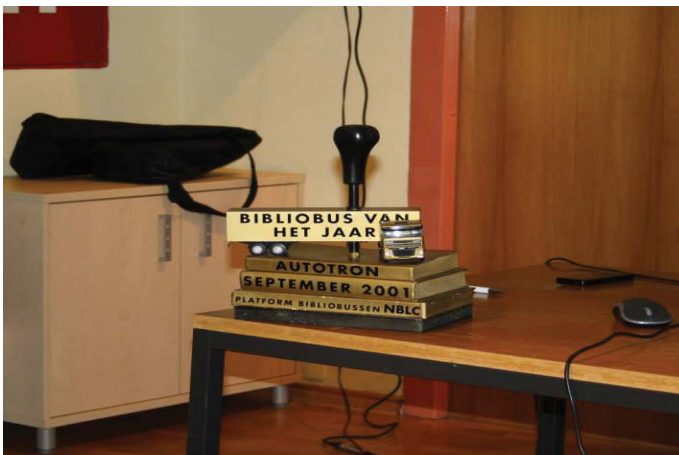
Milka ji ponudi kruh s klobaso, (Simona jo vprašujoče pogleda in poskus): »Schweine, klobasa, Slovenska domača klobasa!«

JOŽE : (ji ponudi kozarček! Pokaže na kruh in reče): »Pohorski Brot und mariborski Wein!«

Mojca (ji ponudi potico): »Und das ist Pohorska potica!«

SIMONA: » Mmm, gut!« (hrana in vino)! »Schon!« (pokaže na bibliobus).

SIMONA odide in prinese nagrado ter sporoči, da je naš bibliobus postal MISTER EUROPE 2001

Nagrada Bibliobus »MISTER EUROPE 2001«

KSENIJA: Sicer pa smo to tako ali tako pričakovali!

Po telefonu pokličem ravnateljico: »Ja, halo,... ravnateljica! Sporočamo ti, da smo na Nizozemskem glavni, in da je naš bibliobus postal naj bibliobus Evrope! Si kaj vesela? Se vidimo! Mogoče!

Število postajališč se povečuje, kar naenkrat smo pri 54-tih, obisk raste, izposoja še bolj, da o informacijah sploh ne govorim, zato se nam pridruži še peti član, ki je enkrat moški, pa ženska, in svet se vrti naprej!

Čas hiti, te vleče s seboj! Tako odvede tudi našega prvega voznika knjižničarja, Toneta Stipiča! Ampak se vedno znova vrača in vrača in obuja stare spomine in nikakor se ne more sprijazniti s svojim penzionom, saj si vedno znova in znova sposoja Mladino!

Pride Milka, se obrača in gleda in gleda...

KSENIJA: Gospa, a vam lahko pomagam? Potrebujete kaj?

MILKA: Ja, ključce!

KSENIJA: Kakšne ključce?

MILKA: Od bibliobusa!

KSENIJA: Teh vam pa ne dam! Lahko dobite knjige, če ste vpisani, če pa ne, pa še to ne!

MILKA: Ampak, jaz bi vseeno ključce, kako pa naj vozim?

KSENIJA: Koga naj vozite?

MILKA : Vas!

KSENIJA: Mene? S čim?

MILKA: Z bibliobusom! Sem vaša nova šoferka!

KSENIJA: No, serbus Milka! Pa jo imamo: prvo in edino voznico bibliobusa v Sloveniji!

Voznica knjižničarka Ljudmila Podlesnik

In tako ga »furamo« skozi vesele in žalostne čase! Na naših srečanjih slovenskih potujočnikov, naš bibliobus žanje priznanje za priznanjem, tako da nam je nerodno! Ampak, občutek je dober! Žalostni časi nam vzamejo 8 postajališč. Kar se tega tiče, upam da se zgodovina ne bo ponavljala! Potujoča knjižnica je še kako pomembna! Posebej v teh težkih časih, ko ni služb in denarja! Ljudje nas imajo radi, težko pričakujejo naš naslednji obisk! Ljudje nas cenijo in nam zaupajo! To pove tudi podatek, da sta nam bralca – zakonca, zaupala ključce lastnega doma! Ker sta velikokrat pri zdravniku, jima dostavljamo gradivo v hišo!

Ključki zaupanja

SIMONCA: »Zdravo! Zadnjič pa vas ni bilo?«

KSENIJA: »Veš, Simonca, naš biliobus je že malce star, in ga dajejo razne tehnične bolezni! Potrebujes kaj?«

SIMONCA: »Aha! Mama potrebuje, saj mi je napisala! Že iščem listek!«

KSENIJA: »Simonca, da ne bo tako kot zadnjič, saj veš!«

SIMONCA: »Ja, ko ste mi dali knjige za vzrejo kokoši, mi pa jih sploh nimamo!«

KSENIJA: »Kako jih nimate, če pa ste jih imeli!«

SIMONCA: »Jih nimamo več! Je mama rekla, da ji živce žrejo in kri pijejo!«

KSENIJA: »Simonca, če takrat ne bi izgubila listka, bi mama dobila knjige, ki jih je želela...«

SIMONCA: »Ja, o manikuri in pedikuri!«

KSENIJA: »Če bi zadnjič tako lepo povedala, kot si danes, ne pa da si rekla, da mama želi knjige o kurah...«

SIMONCA: »Veš kaj pravi moj ata?«

KSENIJA: »Ne vem, kaj pravi tvoj ata?«

SIMONCA: »Da kar se tiče pedikure in manikure ima najraje pohano kuro! Jaz pa ne najdem listka. Pridem nazaj! Adijo!«

KSENIJA: Nasvidenje, Simonca! Če boš hitra se srečamo še na tem bibliobusu, ali pa novem, ki se nam obeta čez kakšno leto! Vsaj tako pravijo! Se ga veselimo? Se ga, čeprav ne vemo, kakšen bo!

Vsak knjižni(čar) ima svoj čar, potujoči knjižničarji pa imamo še božji dar, da v vsak pleh na kolesih, vdahnemo dušo!

Scena: Smo skupaj, in se kregamo!

MOJCA: »Ksenija, ne nakladaj toliko...!«

SIMONA: »Pa saj ne naklada, samo malo preveč govori!«

JOŽE: »Milka, že spet si pozabla...!«

MILKA: »Ti pa nikoli nič ne pozabiš...!«

KSENIJA: »Kako ste vsi skupaj tečni!«

SMO EKIPA, KI DRUG NA DRUGEGA VČASIH

ZAREŽI, SPET DRUGIČ SMO VSI POCUKRANI, A KO JE TREBA, PA TA EKIPA VEDNO SKUPAJ DRŽI!

Bibliobus v prihodnosti

Opomba: Referat je bil predstavljen na 18. Strokovnem posvetovanju in Festivalu potujočih knjižnic Slovenije. Srečanje je potekalo 16. – 17. maja v Ajdovščini ter Vipavi

Ksenija Trs,
Mariborska knjižnica, Potujoča knjižnica

V prejšnji številki *Knjižničarskih novic*, smo k prispevku »Popularizacija digitalne kulturne dediščine v sodelovanju s študenti: Osveži svojo knjižno polico« pozabili dodati sliko akcije »Osveži svojo knjižno polico v Digitalni knjižnici Slovenije«. Avtorici Karmen Štular Sotošek se za to nevšečnost iskreno opravičujemo.

Spletna pasica Osveži svojo knjižno polico

Akcija »Osveži svojo knjižno polico« na Študentski areni 2013

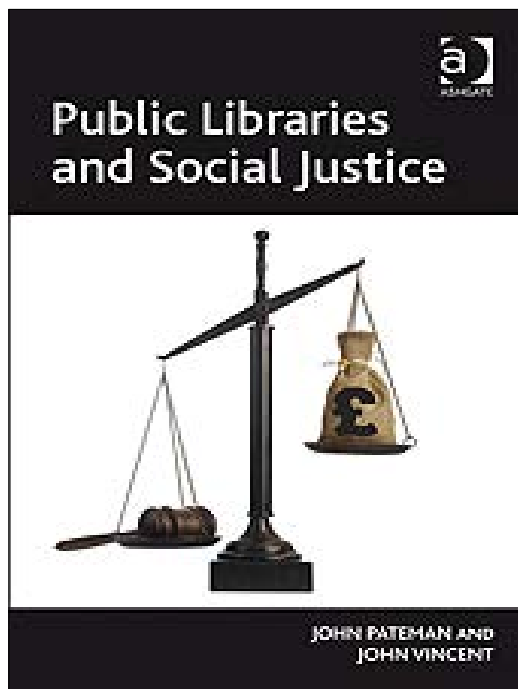
- V Narodni in univerzitetni knjižnici smo na pobudo Ministrstva za kulturo povabili k sodelovanju študente Komunikologije v okviru njihovega Praktikum II
- Avtorice komunikacijske strategije so akcijo Osveži svojo knjižno polico namenile študentom, opredelile so marketinški cilj - povečati prepoznavnost portala dLib.si in povečati število registriranih uporabnikov
- Dogodek je spremljala v ta namen izdelala sedežna točka dLib v oblika prepoznavnega spletnega znaka osveži. Privlačnost akcije smo gradili tudi s promocijskim gradivom (nalepke, plakate, posterji) in mesečnim žrebanje praktičnih nagrad za nove registrirane uporabnike.
- Na podlagi konkretni rezultatov ocenjujemo, da je imela komunikacijska akcija Osveži svojo knjižno polico zelo pozitiven in odmeven učinek na ozaveščanje o kulturnih digitalnih vsebinah.

Prispevek si v celoti lahko preberete v marčevski številki *Knjižničarskih novic* (str. 11)

Novosti v zbirki Informacijskega centra za bibliotekarstvo, NUK

• Public libraries and social justice

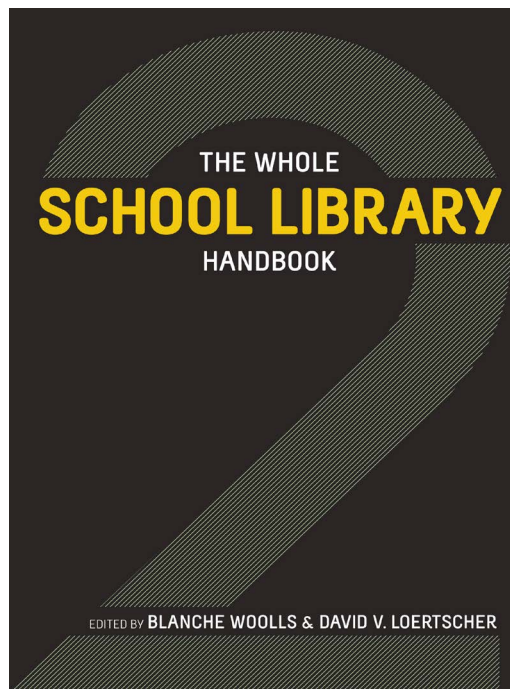
Lahko koncept »odličnosti« nadomestimo s konceptom »pravičnosti«? Je poslanstvo splošne knjižnice tudi boj proti socialni izključenosti? Kakšne naj bodo knjižnične storitve v luči socialne pravičnosti?

Naslovnica (vir: alastore.ala.org)

• The whole school library handbook

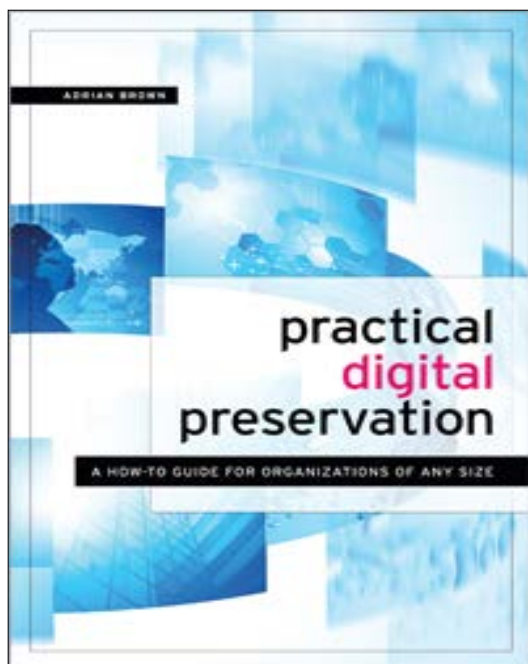
Praktični in duhoviti nasveti ameriških šolskih knjižničarjev o skorajda vseh vprašanjih s katerimi se sooča šolski knjižničar.

Naslovnica (vir: alastore.ala.org)

• Practical digital preservation : a how-to guide for organizations of any size

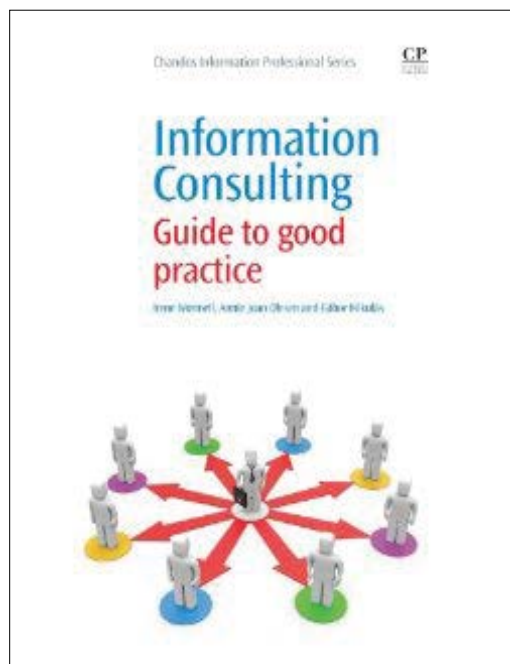
Knjižnice v digitalnem okolju? Trajno ohranjanje digitalnih virov? Kako in kje začeti?

Naslovnica (vir: www.alastore.ala.org)

• Information consulting : guide to good practice

Kako svetovati uporabnikom? Kako uporabnike gledajo na nas knjižničarje, informatorje? Kakšne trike lahko uporabimo pri komunikaciji? Kakšne veščine potrebuje dober informator?

Naslovnica (vir: www.ariadne.ac.uk)

Ko se sanje ujamejo z resničnostjo – nova osrednja knjižnica Mariborske knjižnice

Večer, 29.4.2014, leto 70, št. 99 (Slavica Rampih)

Mariborska knjižnica je pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja za drugo gradbeno fazo. Še nekaj časa bo preteklo, preden bomo začeli gradnjo, a moramo biti optimisti, saj je projekt osrednje Mariborske knjižnice identificiran kot projekt državnega pomena. Del knjižnice na Rotovškem trgu in pod njim bo namenjen odraslim obiskovalcem, v kletnih prostorih bo velika dvorana za prireditve in fil-moteka, velika avla knjižnice pod trgom pa bo osrednje komunikacijsko območje knjižnice, kjer se bodo srečevali obiskovalci vseh generacij. Pod nivojem trga bo odprti atrij, kjer bo mogoče v toplih dneh popiti kavo ali prelistati najnovejše časnike in časopise, ki bodo nameščeni v tem delu knjižnice. Otrokom bo namenjen celoten trakt stavbe na Rotovškem trgu 9, kjer se bodo lahko brezskrbno in varno igrali ter družili. Na voljo jim bo velika izbira igrar in naše igrateke.

Pravljice z jogo – doživetje za otroke

Večer, 6. 5. 2014, leto 70, št. 103 (Slavica Pičenko Peklar)

Dvajset let je, kar je mladinski oddelek Knjižnice Ivana Potrča na Ptuju dobil nove prostore in veliko pravljичno sobico. Novi, namensko in res pravljичno urejeni prostori, so privabljali vedno več otrok. »Z leti so dobro obiskane pravljичne ure – z nekaj ironije rečeno – postajale bolj cirkuške urice, kar se je odražalo v načinu podajanja in pri izbiri pravljic. V iskanju drugačnega druženja, takega, ki ga bodo otroci lažje sprejeli sva s Sonjo Trplan, inštruktorico joge, otroke in njihove starše začeli leta 1999 vabiti na pravljичne ure, ki sva jih dopolnili z vadbo joge« pravi Liljana Klemenčič, knjižničarka in pravljичarka iz Knjižnice Ivana Potrča na Ptuju. Lani in letos bo podobno. Pravljичne ure z jogo v ptujsko knjižnico so vabile kar štirinajstkrat, obiskalo pa jih je 346 malih in malo večjih poslušalcev.

Potujoče knjižnice - s knjigo do skoraj sleherne vasi

Dnevnik, 17. 5. 2014, leto 64, št. 113 (Nataša Bucik Ozebek)

Dvanajst slovenskih bibliobusov je danes na Festivalu potujočih knjižnic v Ajdovščini in Vipavi. Vse leto z obiski po slovenskih, italijanskih in madžarskih vaseh skrbijo, da noben občan do knjižnice nima več kot dva kilometra poti.

34 slovenskih knjižničarjev se z bibliobusi ustavlja na 704 postajališčih v 86 slovenskih občinah ter v nekaj zamejskih krajih na Madžarskem in v Italiji. Polovico stroškov delovanja potujočih knjižnic zagotavlja država, drugo polovico pa morajo zagotoviti lokalne skupnosti.

Prej ali slej vse pride nazaj v Nuk

Delo, 17.5.2014, leto 56, št. 113 (Nina Krajčnovič)

V sredo je v Nuku potekal voden ogled. Zbralo se nas je približno sedem, sprejela pa sta nas Urša Kocjan in Samo Kristan. Konec 18. stoletja je postala knjižnica javnega značaja, leta 1807 pa je bil sprejet zakon o obveznem izvodu. Danes tako na primer zbirajo tudi reklame in letake, ki nam jih v nabiralnike delijo trgovski centri. Knjižnica je v svoji zgodovini zamenjala nekaj imen, naziv Narodna in univerzitetna knjižnica pa je dobila leta 1945. Gradivo je pridobivala tudi med drugo svetovno vojno, tako ilegalni kot okupacijski tisk. V času komunizma je imela tudi edina pravico, da je zbirala emigrantski sovražni tisk. Odkar se je Ljubljansko ogledalo zadnjič potikalo po prostorih Nuka, se je vse skupaj malce posodobilo, študenti si zdaj digitalno rezervirajo svoj prostor, na notranjem dvorišču je zrasla prijetna kavarna. Naslednji vodeni ogled za posameznike bo 17. junija, udeleži se ga lahko vsak, prijava ni potrebna.

Bibliotekarka, ki ji ni vseeno

Delo, 19.5.2014, leto 56, št. 114 (Matija Grah)

Romana, ki sta za prihodnje leto predvidena za maturo - Otroštvo francoske pisateljice Nathalie Sarraute in Otroške stvari Lojzeta Kovačiča sta doslej izšla samo enkrat in sta v knjigarnah že zdavnaj pošla. Vodja knjižnice Gimnazije Bežigrad Savina Zwitter pravi, da tudi knjižnice hranijo zelo malo izvodov obeh del. To pomeni, da ju bodo dijaki prisiljeni kupiti, prav tako pa tudi šole, saj morajo šolske knjižnice ponuditi nekaj izvodov dijakom, ki si sami ne morejo privoščiti nakupa. Poleg tega pa mora vsaka šola priskrbeti še toliko izvodov, kolikor profesorjev poučuje slovenščino v četrtem letniku. Glas zoper oderuško ceno maturitetne literature se je najprej dvignil na cehovskem (slovenističnem) spletnem forumu SlovLit, ker pa to ni dovolj je Savina Zwitter napisala pismo ministrstvu za šolstvo. V njem ni izrazila pomislekov samo o ceni, temveč tudi o izboru maturitetne literature. Ministrstvo za šolstvo se je na njeno pismo odzvalo presenetljivo hitro in zahtevalo pojasnilo maturitetne komisije glede izbora obeh romanov, presojo cene obeh učbenikov pa zaupalo uradu za varstvo konkurence. Na ugotovitve urada še čakamo.

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

Upravni odbor Kalanovega sklada pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije
razpisuje

NATEČAJ ZA NAGRADE KALANOVEGA SKLADA

1. Nagrade Kalanovega sklada prejmejo avtorji za strokovna ali znanstvena objavljena dela, ki pomembno prispevajo k oblikovanju bibliotekarske in informacijske znanosti.
2. Za nagrade Kalanovega sklada lahko kandidirajo v obdobju med 15.7.2013 in 15.7.2015 objavljena
 - a. strokovna ali znanstvena dela na temo **'Knjižnica X.0?'** z ožjimi tematskimi področji:
 - spletne inovacije knjižnic v okolju 3.0 in višje
 - stari podatki - nove vsebine
 - učeči splet
 - izzivi mobilnih aplikacij, ter
 - b. druga strokovna ali znanstvena dela, objavljena v slovenskem ali tujem tisku.
3. Strokovna ali znanstvena dela, ki kandidirajo za nagrado Kalanovega sklada, lahko Upravnemu odboru Kalanovega sklada predložijo posamezna bibliotekarska društva, njihovi člani ali člani Upravnega ali Strokovnega odbora Zveze bibliotekarskih društev Slovenije, lahko pa jih predlagajo tudi člani Upravnega odbora Kalanovega sklada sami.
4. Predlagatelj mora predložiti predlagano strokovno ali znanstveno delo s kratko utemeljitvijo predloga.
5. Predlogi za nagrade Kalanovega sklada morajo biti predloženi **najkasneje do 1. 8. 2015** na naslov Upravni odbor Kalanovega sklada pri Zvezi bibliotekarskih društev, Turjaška ul. 1, 1000 Ljubljana.
6. Upravni odbor Kalanovega sklada si pridržuje pravico, da nagrad ne podeli, če po njegovi presoji predložena dela ne ustrezajo razpisanim pogojem.

Upravni odbor Kalanovega sklada

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

KALANOV SKLAD

Kalanov sklad je spominski sklad, ki so ga ustanovili slovenski knjižničarski delavci na zborovanju 7. novembra 1974 v Ljubljani. Namen sklada je, da v spomin na delo zaslužnega slovenskega knjižničarskega delavca in vzgojitelja Pavla Kalana z nagradami spodbuja izdelavo in publiciranje strokovnih in znanstvenih del s področja bibliotekarske in informacijske znanosti.

Pavle Kalan (Vir: dLib.si)

Člani Kalanovega sklada so fizične ali pravne osebe s področja knjižnične in informacijske dejavnosti. Fizične osebe so knjižničarski delavci (individualni člani), pravne osebe pa knjižnice (kolektivni člani). Včlanijo se lahko tudi druge pravne in fizične osebe. Prekinitev članstva je treba sporočiti Upravnemu odboru pisno z odstopno izjavo.

Člani Kalanovega sklada s svojimi letnimi prispevki omogočajo njegovo materialno delovanje in nagrajevanje avtorjev tistih objavljenih strokovnih in znanstvenih del, ki pomembno prispevajo k oblikovanju bibliotekarske in informacijske znanosti.

Upravni odbor sklada naproša tako posameznike kot knjižnice, da pristopijo k članstvu in tako pomagajo, da bo Kalanov sklad lahko svoj namen uresničeval še naprej.

Najnižji prispevek v letu 2014 znaša za individualne člane 15 EUR, za kolektivne člane pa 80 EUR. Prilagamo tudi pristopno izjavo – v kolikor je niste posredovali prejšnje leto, jo prosim izpolnite in posredujte na sedež ZBDS najkasneje do 30. junija 2014.

Upravni odbor Kalanovega sklada

ZVEZA BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

KALANOV SKLAD

Članska pristopna izjava

Fizična oseba (individualni član)

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Zaposlen: _____

Osebna davčna številka: _____

Zavezanec za DDV (obkroži): DA NE

Dovoljujem uporabo osebnih podatkov pri vodenju evidenc in obdelavi podatkov za potrebe delovanja Kalanovega sklada, in sicer v skladu z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

Na spletišču ZBDS dovoljujem objavo podatkov o članstvu, in sicer imena in priimka ter kraja bivanja (obkroži): DA NE

Datum: _____ Podpis: _____

Pravna oseba (kolektivni član)

Knjižnica oz. druga organizacija: _____

Naslov: _____

Davčna številka: _____ Zavezanec za DDV (obkroži): DA NE

Na spletišču ZBDS dovoljujemo objavo podatkov o članstvu, in sicer naziv in sedež organizacije (obkroži): DA NE

Datum: _____ Podpis odgovorne osebe: _____

Žig

Peticija »Za pravico do e-branja«

Petition by

EBLIDA - European Bureau of Library, Information and Documentation Associations
Zagotavljanje pravice uporabnikov do e-branja z legalizacijo izposoje e-knjig v knjižnicah

Ravno v času, ko bi tehnološki napredek moral omogočati širitev dostopa do bogastva človeškega znanja, sta knjižnicam onemogočena nakup in izposoja e-knjig. S tem je razvrednotena naša sposobnost, da skoraj 100 milijonom uporabnikom v Evropi omogočimo prost dostop do človeškega znanja. Prav tako pa se ob tem zastavljajo pomembna vprašanja o demokraciji, učenju in raziskavah ter o učinkovitem vključevanju vseh državljanov v družbo znanja.

Zato 65.000 knjižnic in njihovih 100 milijonov uporabnikov poziva EU, da pripravijo jasen zakon o avtorski pravici, ki bo omogočil knjižnicam, da lahko tudi v 21. stoletju uresničujemo svoje trajno poslanstvo, in sicer, da zagotovimo vsem državljanom EU dostop do bogastva človeškega znanja, tako v knjižnici, izven nje ali preko spleta.

Še posebno si želimo, da:

- je našim uporabnikom zagotovljen dostop do najnovejših e-knjig, enako kot to velja za tiskane knjige;
- lahko vsaka knjižnica kupi e-knjige po poštenih cenah in razumnih pogojih;
- lahko vsi državljani – ne samo tisti, ki si to lahko privoščijo – koristijo prost dostop do e-knjig v knjižnicah;
- avtorji prejmejo pošteno knjižnično nadomestilo za izposajo e-knjig;

Potrebujemo evropski okvir za avtorsko zakonodajo, ki bo ustrezal namenu in bo omogočal knjižnicam, da kupujemo in izposojamo e-knjige.

Zato pozivamo Evropsko komisijo, da pripravi jasen okvir za avtorsko zakonodajo, ki bo omogočal knjižnicam pridobivanje in izposajo e-knjig z ustreznim knjižničnim nadomestilom za avtorje in druge nosilce pravic. Tako kot pri tiskanih knjigah, bi moral posodobljen okvir za avtorsko zakonodajo omogočiti knjižnicam, da še naprej nudijo svoje storitve v korist vseh evropskih državljanov.

Zatorej pozivamo vse vlade evropskih držav, da zagotovijo prost dostop do informacij za vse državljane in da jamčijo za pravico do e-branja v knjižnicah!

VSE EVROPSKE DRŽAVLJANE POZIVAMO, da vstanejo in branijo to pravico!

EBLIDA - European Bureau of Library, Information and Documentation Associations

Knjižničarske novice so informativni bilten, ki seznanja slovenske knjižnične delavce s tekočimi dogajanji in novostmi v stroki. Objavlja strokovne članke, poročila s strokovnih posvetovanj, srečanj in sestankov, prispevke o pomembnih dogodkih in novostih v knjižnicah, prispevke o projektih, v katerih sodelujejo knjižnice, intervjuje, mnenja in ocene, spominske in podobne zapise, obvestila in razpise ter obvestila o prireditvah, posvetih in drugih strokovnih dogodkih.

Navodila za pripravo prispevkov

Jezik objavljenih prispevkov je praviloma slovenski, v skladu z odločitvijo uredništva, pa tudi angleški. Avtorji morajo uredništvu poslati jezikovno pravilno besedilo. Prejetih tekstov uredništvo ne lektorira. Avtor tudi v celoti odgovarja za vsebino prispevka. Avtorsko pravico do objavljenih prispevkov ima izdajatelj publikacije, avtor obdrži moralne avtorske pravice.

Naslov prispevka mora biti kratek in jasen, dopolni se lahko s podnaslovom. Pri poročilih s strokovnih posvetovanj in drugih srečanj naj bodo v naslovu/podnaslovu prispevka navedeni naslov posvetovanja oziroma srečanja ter kraj in datum dogodka.

Pod naslovom naj bo naveden avtor prispevka (oziroma avtorji), in sicer vedno v polni obliki (ime in priimek). Če je avtorjev več, naj sami določijo vrstni red imen avtorjev. Poleg imena avtorja je treba navesti tudi sedež ustanove, kjer je avtor prispevka zaposlen ali ime fakultete, če je študent, ter elektronski naslov avtorja. Tudi pri večjem številu piscev je treba pri vsakem posamezniku navesti vse zahtevane podatke. Pri citiranju virov naj avtorji upoštevajo navodila revije Knjižnica. Dolžina prispevka naj ne presega 20.000 znakov (vključno s presledki).

Prispevek lahko poleg teksta vsebuje tudi slike (preglednice, diagrame, fotografije ipd.). Vsaka slika naj ima zaporedno številko in naslov. Če avtor slik ne vključi v besedilo prispevka, naj bo v njem jasno označeno, katera slika sodi na določeno mesto v tekstu. Pri vsaki sliki je treba navesti tudi njeno avtorstvo (avtor je lahko pisec prispevka ali kdo drug). Pri portretni fotografiji je potrebno navesti tudi imena oseb v polni obliki (ime in priimek), in sicer z začetno navedbo »Od leve proti desni:...«. Avtor prispevka mora uredništvu predložiti pisne izjave oseb na portretni fotografiji, da se strinjajo z javno objavo fotografije v Knjižničarskih novicah. Slikovno gradivo lahko avtorji priložijo tudi v JPG ali PNG formatu.

Z oddajo prispevka uredništvu se šteje, da avtor soglaša z objavo svojega prispevka v tiskani in elektronski obliki Knjižničarskih novic.

Pošiljanje prispevkov

Prosimo, da članke in prispevke pošljete uredništvu publikacije v elektronski obliki, in sicer na naslov knjiznicarske.novice@nuk.uni-lj.si. Prispevki niso honorirani.

Uredništvo Knjižničarskih novic

